

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка»

ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції

15 жовтня 2025 року

Полтава
2025

Безрукова Наталія Валеріївна,
кандидат економічних наук, доцент

Пашко Марія Юріївна
Національний університет «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка»

ЕВОЛЮЦІЯ ПІДХОДІВ ДО ВИВЧЕННЯ ПРОЦЕСІВ ЗЛИТТІВ ТА ПОГЛИНАНЬ

У сучасних умовах постійної конкурентної боротьби ключову роль у досягненні лідерських позицій на глобальних і регіональних ринках відіграє процес реструктуризації підприємств шляхом інтеграції капіталу. Найпоширенішими організаційними формами такого інтеграційного процесу виступають злиття та поглинання (Mergers & Acquisitions, M&A), що відкривають широкі можливості для удосконалення бізнес-моделей. У період кризи ці інструменти виступають законним способом виведення підприємств із фінансових збитків.

Злиття й поглинання функціонують як засіб ефективного перерозподілу власності від менш результативних власників до більш компетентних, а також як інструмент передачі управління компанією від слабших менеджерів до тих, хто здатен забезпечити вищу рентабельність підприємства.

Розробкою концепцій, основних принципів, організаційних форм та методик оцінювання результативності угод зі злиття та поглинання, а також суміжних питань, займалися такі відомі зарубіжні науковці, як Ендрю Х., Еванс Ф., Фостер Р., Гохан П. . Серед вітчизняних дослідників ці теми розглядаються у працях українських науковців, зокрема таких як Коломійцева О., Родь Ю., Фролова Т. та інших [1].

Зарубіжних фахівців, що досліджують феномен злиттів і поглинань, умовно поділяють на дві основні групи відповідно до їхніх концептуальних підходів до трактування цих термінів. Першу групу становлять автори на кшталт С. Майєрса, Р. Брейлі, Д. Депаμφіліса та інших, які наголошують на наявності відмінностей між цими поняттями. Згідно з їхнім баченням, злиття — це угода, в результаті якої кілька компаній об'єднуються, але як юридична особа після завершення процесу залишається лише одна зі сторін, тоді як інші припиняють існування. Натомість у випадку поглинання формальна структура учасників не змінюється: компанія, яку поглинають, продовжує функціонування, однак уже як дочірня організація поглинаючої сторони.

До того ж автори цієї групи — зокрема Р. Брейлі та С. Майєрс — трактують поглинання як механізм встановлення повного або контрольного

впливу над компанією, що досягається через придбання контрольного пакета акцій (від 50% + 1). Д. Депаμφіліс у своїй праці «Злиття, поглинання та інші способи реструктуризації компаній» додатково розширює межі терміна «поглинання», охоплюючи ним також випадки створення нових юридичних осіб або дочірніх структур у результаті злиття, попри те, що формально виділяє ці поняття.

Іншу групу становлять дослідники, такі як С. Брегг, П. Гохан, А. Р. Лажу та С. Ф. Рід, які розглядають злиття і поглинання як єдиний інтегрований процес без чітких меж між ними. У їхньому підході поняття M&A охоплює ширший спектр угод, ніж просто об'єднання підприємств. Ідеться про різні стратегії реструктуризації — від часткової купівлі бізнесу до стратегічного партнерства, інвестицій у капітал або викупу компанії за рахунок позикових ресурсів (LBO). Таким чином, акцент робиться не стільки на юридичну форму угоди, скільки на факт зміни контролю та власності.

П. Гохан, наприклад, пояснює термін «поглинання» як варіант злиття, при якому компанія-ціль стає дочірньою структурою. Він вказує, що це поняття є контекстуально гнучким і може стосуватися як ворожих, так і дружніх трансакцій. А. Р. Лажу та С. Ф. Рід у свою чергу надають визначення злиттю як угоді, де одна компанія повністю асимілюється іншою разом із передачею всіх її активів і зобов'язань. С. Брегг зазначає, що переважна більшість таких об'єднань насправді є поглинаннями, навіть якщо зовні вони позиціонуються як злиття, оскільки результатом стає одностороннє встановлення контролю над бізнесом [2].

Узагальнюючи погляди вчених, можна стверджувати: злиття зазвичай веде до появи нової структури або збереження однієї юридичної особи шляхом приєднання інших, і може супроводжуватись обміном акцій або реорганізацією компаній. Поглинання ж ніколи не передбачає припинення юридичного існування учасників, а полягає у встановленні фактичного контролю над компанією чи її активами.

Список використаних джерел

1. Сулейманов Р.А. Поняття та правова природа злиття та поглинання корпоративних організацій у європейській правовій доктрині. URL: http://sej.org.ua/10_2022/51.pdf
2. Іванов А.В. Міжнародні злиття та поглинання у вимірах ефектів від концентрації ринкової влади. URL: <https://abstracts.donnu.edu.ua/article/view/8728>